

Posudek

bakalářské práce Dagmar Staňkové, DiS.

„NEPROFESIONÁLNÍ ARCHEOLOGIE V POLABÍ MEZI ROKY 1854 – 1951“

Univerzita Karlova v Praze

Fakulta humanitních studií

2009

Posudek zpracovala: PhDr. Jarmila Valentová, vedoucí bakalářské práce

Národní muzeum v Praze, Historické muzeum, odd. prehistorie a protohistorie

Bakalářská práce Dagmar Staňkové (85 stran, 28 obr.) nepochybně dobře splnila záměr zadaného tématu, jak rozsahem předloženého textu, tak šíří jeho záběru a vnitřní strukturou, vyjádřenou členěním do jednotlivých kapitol. Dostupné informace byly použity v odpovídajícím výběru tak, aby bylo dosaženo vyváženosti textu (např. k osobnosti J. E. Vocela bylo možno čerpat z rozsáhlé monografie K. Sklenáře, zatímco k osobnosti jiného dobového badatele E. Lemingera mohl být využit jen osobní fond uložený v archívu). Rozsah použité literatury (39 položek) je zcela adekvátní tématu vzhledem ke skutečnosti, že její seznam obsahuje také již existující syntézy k dílčí problematice, zejména z pera K. Sklenáře, ve kterých je zahrnuto množství dalších statí a studií a rozšíření výčtu literatury u bakalářské práce by zde přinášelo pouhé opakování literatury již shrnuté jinde. Lze konstatovat, že byla využita všechna dostupná literatura. Zvláště lze ocenit i čerpání z cizojazyčné monografické práce týkající se období konce 19. století (položka 27 v seznamu literatury).

Ocenit lze i vyčlenění pramenů a autorčinu práci s nimi a čerpání doplňujících informací z osobních fondů zde zmiňovaných osobností (K. Čermák, E. Leminger, J.E. Vocel, J. Hellich) či fondů někdejších vlastivědných spolků (fond Archaeologického sboru Vocel v Kutné Hoře).

Potěšující je i osobní přístup autorky ke zpracovávanému tématu, který zjevně projevila návštěvou některých působišť uváděných osobností či spolků a významných archeologických lokalit spojených s jejich badatelskými aktivitami, což dokládá řadou aktuálních fotografických snímků z muzeí nebo přímo z terénu.

Výběr obrazové dokumentace dobře ilustruje jak osobnosti a jejich díla či oblasti zájmu (např. rukopisy, perokresby hradišť, aktuální stav fortifikace, nálezy) včetně významných dobových aktivit směřujících jejich činnost (Národopisná výstava československá), tak i dlouhodobější výsledky a ohlasy jejich práce (např. dnešní uložení nálezů v depozitářích, současné muzejní expozice, pamětní desky). V bakalářské práci to dokládají snímky Kamenného domu v Kutné Hoře, původního působiště Archeologického sboru Vocel, depozitáře kolínského muzea se starými nálezy MUDr. Františka Dvořáka nebo expozice čáslavského muzea s nálezy Včely čáslavské, i určité pozoruhodnosti, kterou je snímek jediného památníku postaveného na paměť archeologického výzkumu (výzkum Píčovy družiny na Pičchoře v Dobřichově).

Téma bylo zdařile sevřeno určenými časovými mezníky – od roku 1854, kdy počáteční snahy neprofesionálních archeologů vyústily ve vydávání prvního českého odborného archeologického časopisu „Památky archeologické“, až po nucené ukončení dobrovolnické spolkové činnosti po roce 1951. Pro dané téma byla vhodně zvolena oblast středního Polabí, kde působila řada vynikajících amatérských badatelů, jejichž nálezy patří mnohdy k tzv. „zlatému fondu“ české archeologie. Autorka práce správně pochopila jejich přínos pro obor, pro utváření lokální sítě muzeí (např. Hellichovo muzeum v Poděbradech, Dvořákovo muzeum v Kolíně) a pro iniciování široce koncipované obecně vlastivědné práce v regionech. Doložila význam neprofesionální archeologie pro budoucí profesionalizovaný vědní obor i význam práce dobrovolných vlastivědných pracovníků, kteří i dnes v některých regionech spolupracují s odborníky zejména předáváním aktuálních informací z terénu pro zajištění účinnější ochrany archeologických památek. V práci byla zmapována činnost všech významných neprofesionálních badatelů a spolků, kteří v uvedeném období téměř jednoho staletí působili v oblasti středního Polabí a věnovali se významnou měrou archeologické činnosti, byť ne výhradně. Autorka také dokázala zhodnotit širší dobové souvislosti rozrůstající se archeologické činnosti jako reakci na společenskou poptávku v procesu formování moderního českého národa. Shrnula počátky přerodu české archeologie v moderní vědu na konci 19. století a zdůraznila hlubší společenský význam aktivit jako byl např. první sjezd českých archeologů konající se v Kutné Hoře. Jako nadstandardní přístup lze hodnotit autorčin zájem o aktuální stav neprofesionální vlastivědné práce v regionu, který je mnohdy i přímým pokračováním tehdejších aktivit, jak můžeme vidět na příkladu výrazně působícího spolku Včela čáslavská v Čáslavi. Navázáním na tyto tendence je např. i působení České společnosti archeologické sdružující i neprofesionální aktivní zájemce o archeologii nebo spolku Podzemí v Čáslavi, jak autorka správně uvedla.

Práci lze vytknout některé formální nedostatky. U některých děl citovaných v seznamu literatury schází uvedení rozsahu stránek (viz položka 1,2, 7 -9,14, 16, 34) a zřejmě omylem bylo opomenuto

přeřazení některých položek představujících tzv. osobní fondy (11,29, 30-31, 33) do kategorie „prameny“, přičemž u většiny tak bylo učiněno správně.

Hodnocení: výborně (horší – viz formální chyby)

11. června 2009

PhDr. Jarmila Valentová, vedoucí bakalářské práce